

The logo for NICAM, consisting of the word "NICAM" in a bold, orange, sans-serif font. The background behind the text is a white-to-grey gradient.

Jaarverslag

**20
17**

Missie

Het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM) is opgericht door de Nederlandse audiovisuele branches met medewerking van de overheid. Het NICAM is een maatschappelijk bewogen organisatie met als statutaire missie:

Het bevorderen dat audiovisuele producten door de audiovisuele branche zelf, door middel van classificatie worden voorzien van informatie over hun mogelijke schadelijkheid voor jeugdigen. Alsmede het verrichten van alle verdere handelingen die hiermee in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Audiovisuele content dient voorzien te zijn van een leeftijdsadvies en inhoudsinformatie zodat kinderen niet geconfronteerd hoeven worden met schadelijke beelden. Dit doet het NICAM door middel van unieke classificatiesystemen: PEGI, Kijkwijzer, YouRateIt en IARC. Het NICAM verenigt alle audiovisuele branches in één systeem. Dit is uniek in de wereld en NICAM wordt door de Europese Commissie gezien als best practice. De principes van de vier systemen zijn hetzelfde:

- De makers classificeren hun eigen content en de criteria zijn uniform.
- De branche neemt zelf verantwoordelijkheid.
- Ouders en kinderen worden geïnformeerd met behulp van productinformatie in de vorm van pictogrammen.

De classificatiesystemen laten zien voor welke leeftijdsgroep een productie schadelijk kan zijn en wat de belangrijkste redenen daarvoor zijn, zoals geweld, angst, seks, drugsmisbruik, discriminatie of grof taalgebruik. Het NICAM stelt zich uitdrukkelijk tot doel informatie te bieden over mogelijke schadelijke aspecten van beeldmateriaal. De classificatiesystemen van het NICAM geven geen aanbevelingen in de zin van geschiktheid, kwaliteit of goede smaak.

Het classificeren van audiovisuele producties voor Kijkwijzer gebeurt door codeurs die werkzaam zijn bij de aangesloten bedrijven en organisaties en worden getraind door het NICAM. De codeurs maken daarbij gebruik van een classificatiesysteem dat is ontwikkeld door onafhankelijke wetenschappers.

Het Pan European Game Information (PEGI) systeem, opgezet door de belangrijkste internationale gameplatformhouders en -distributeurs, is gemodelleerd naar Kijkwijzer. Het NICAM beheert en geeft mede uitvoering aan dit Europese classificatiesysteem voor computer- en videogames.

Mediabedrijven en -organisaties nemen hun verantwoordelijkheden en er zijn afspraken gemaakt die door alle media worden nageleefd. Het NICAM heeft daarin een faciliterende en toezienende rol. Daarnaast bevordert het NICAM ook de naleving van de leeftijdsgrenzen bij de verkoop, verhuur en uitleen van audiovisuele producten.

Het NICAM is intern gericht op de verantwoordelijkheid voor het proces en de kwaliteit van de classificatiesystemen. Maar het NICAM heeft ook een belangrijke externe doelstelling, namelijk het effectief voorlichten van de mediaconsumenten waarvoor de classificaties zijn bedoeld. Die effectiviteit wordt voortdurend door het NICAM gemonitord, evenals de trends en technologische ontwikkelingen in het medialandschap.

Inhoud

1.	Kijkwijzer	4
2.	PEGI	15
3.	Buro240a	18
4.	YouRateIt	19
5.	MIRACLE	19
6.	Aangesloten Media	20
7.	Organisatie	22
8.	Financieel	26
9.	Vooruitblik 2018	28

1. Kijkwijzer

Het classificeren van audiovisuele producties voor Kijkwijzer gebeurt door de aanbieders zelf. De omroepen, distributeurs en VOD-bedrijven hebben daarvoor codeurs in dienst. Zij worden door het NICAM getraind en opgeleid. Via een speciale internetsite beantwoorden zij een uitgebreide vragenlijst over de inhoud van een productie. Het Kijkwijzersysteem bepaalt op basis van die antwoorden de uiteindelijke classificatie. Deze wordt vervolgens in een centrale database opgeslagen.

Kijkwijzer codeurs

Als onderdeel van hun opleiding volgen de codeurs een uitgebreid online e-learningtraject. Vervolgens krijgen ze een trainingssessie bij het NICAM waarbij de Kijkwijzer vragenlijst en de bijbehorende criteria worden uitgelegd. Ook worden fragmenten bekeken en geclassificeerd. De opleiding tot codeur wordt afgesloten met een examen, bestaande uit een theoretische toetsing en het classificeren van een fragment. Na het behalen van het examen ontvangt de nieuwe codeur een login voor de online codeursite en kan hij producties gaan voorzien van een classificatie. In 2017 zijn 18 codeurtrainingen gegeven met in totaal 73 deelnemers, waarvan 65 deelnemers zijn geslaagd. Zij zijn officieel codeur voor hun organisatie geworden. Acht deelnemers moeten nog examen doen of een herexamen.

Codeurs worden op de hoogte gehouden van wijzigingen of veranderingen van het systeem via nieuwsbrieven en bijeenkomsten. In september 2017 is een bijeenkomst georganiseerd voor codeurs om te brainstormen over de vragenlijst, zaken te bespreken waar zij tijdens het classificeren tegen aanlopen, en over elementen die zij wellicht nog missen in de vragenlijst. De brainstorm heeft geleid tot mogelijke verbeterpunten voor de vragenlijst. Het NICAM gaat dit bestuderen en bespreken met de Wetenschapscommissie.

Elk jaar worden de circa 300 codeurs opgeroepen om mee te doen aan de codeurtest. Doel van de test is het toetsen van het kennisniveau van de codeurs en van de kwaliteit en betrouwbaarheid van het systeem. Deelname aan de test is voor alle codeurs verplicht en een voorwaarde om actief te kunnen blijven als codeur. In 2017 is gekozen voor een fragment uit de serie *The Trollhunters*. Codeurs classificeren individueel hetzelfde fragment en ontvangen persoonlijke feedback op de classificatie.

Maar liefst 85% van de codeurs heeft de test goed gemaakt. Geen enkele codeur had een te lage classificatie.

Helpdesk voor codeurs en consumenten

Het NICAM heeft een helpdesk voor de codeurs. Mochten er vragen of twijfels zijn over een classificatie dan kunnen zij met de helpdesk contact opnemen voor advies. Ook beantwoordt de helpdesk vragen van consumenten.

De helpdesk heeft in 2017 530 e-mails ontvangen, gemiddeld 44 per maand. De helft van de e-mails zijn vragen van codeurs, vooral verzoeken om advies bij classificaties. De andere helft zijn vragen van consumenten; het merendeel over classificaties van bioscoopfilms en het toelatingsbeleid in bioscopen. Ook ontvangt het NICAM vragen van scholieren en studenten voor informatie over Kijkwijzer en om toestemming voor het gebruik van de Kijkwijzerpictogrammen.

Classificaties

In 2017 zijn in totaal 6113 producties geïnclassificeerd. De commerciële en publieke omroepen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor 2.830 classificaties (46%), waarvan 61% is verricht door de commerciële omroepen en 39% door de publieke omroepen. De film- en dvd-distributeurs hebben in 2017 gezamenlijk 1.488 producties (24%) geïnclassificeerd, de VOD-aanbieders 1.795 producties (29%).

Verdeling aantal classificaties per sector 2014 – 2017

	2017	2016	2015	2014
Televisie	2830	3103	2761	2525
Film/DVD	1488	1501	1569	1584
VOD	1795	1160	955	-
Totaal	6113	5764	5285	4109

De verdeling van de classificaties over de verschillende leeftijden wijkt in 2017 nauwelijks af van voorgaande jaren. Het grootste deel (47%) heeft een Alle Leeftijden classificatie. In totaal 14% van de producties heeft een 6 jaar classificatie, 9% een 9 jaar classificatie, en 22% een 12 jaar classificatie. 8% van de producties is geïnclassificeerd met 16 jaar.

Verdeling leeftijdsclassificaties 2014 – 2017 in %

	2017	2016	2015	2014
AL	46	48	45	47
6	13	14	14	13
9	9	9	10	9
12	23	20	21	20
16	9	9	10	11

Kwaliteit van de classificaties

Het NICAM voert jaarlijks steekproefsgewijze controles uit op de kwaliteit en de toepassing van de Kijkwijzerclassificaties. Ook de juistheid van uitzendtijdstippen en de vermelding van de classificaties in omroepbladen, gedrukte en online filmagenda's worden gecheckt. De resultaten van deze controles worden gerapporteerd aan het Commissariaat voor de Media. Het Commissariaat voor de Media stelt in zijn jaarlijkse rapportage aan het Kabinet vast of de Kijkwijzerclassificaties betrouwbaar en valide zijn.

Uit de gegevens van 2017 blijkt dat de juistheid en toepassing van de classificaties over het algemeen goed is. De omroepen en tv-zenders hebben 100% van de onderzochte programma's op het juiste tijdstip uitgezonden. De leeftijdsclassificaties van televisieprogramma's zijn in 95% van de gevallen geheel correct. Bij de bioscoopfilms ligt het percentage op 97%.

In het geval bij controles onregelmatigheden worden gesignaleerd, wordt contact opgenomen met de betreffende organisatie, met het verzoek de onregelmatigheid te herstellen dan wel in de toekomst te voorkomen. Ook worden de resultaten van de controles gebruikt ter verbetering en verfijning van het classificatiesysteem.

Publieksonderzoek

Het NICAM laat tweejaarlijks een publieksonderzoek uitvoeren door het bureau Intomart GfK. In 2017 levert dat de volgende resultaten op.

De naamsbekendheid van Kijkwijzer is net als voorgaande jaren onverminderd groot: 94% van de ouders met kinderen van 3 tot en met 15 jaar zegt bekend te zijn met Kijkwijzer. Onder de ouders van jongere kinderen ligt dit percentage iets hoger: 95% van de ouders met kinderen van 3-5 jaar en 96% van de ouders met kinderen van 6-9 jaar zijn bekend met Kijkwijzer. Van de ouders met kinderen in de leeftijd van 10-15 jaar kent 93% Kijkwijzer.

De bekendheid met Kijkwijzer is groter bij hoogopgeleide ouders (96%) dan bij laagopgeleide ouders (74%).

De meeste ouders maken gebruik van Kijkwijzerinformatie bij de keuze van televisieprogramma's of films voor hun kinderen. Twee jaar geleden was dit 91%. Ouders met kinderen in de leeftijd 6-9 jaar gebruiken de Kijkwijzerinformatie het meest (90%).

Ouders die aangeven nooit gebruik te maken van Kijkwijzerpictogrammen (12%) geven vaak als reden aan dat zij zelf het beste kunnen inschatten of de film of het televisieprogramma voor hun kinderen geschikt is.

Kijkwijzer wordt door 94% van de ouders zinvol gevonden. Ook hier speelt een verschil in opleidingsniveau: ouders met een hoge opleiding vinden Kijkwijzer vaker zinvol (96%) dan ouders met een lage opleiding (82%).

De inhoudspictogrammen als toevoeging aan het leeftijdsadvies wordt door 80% van de ouders zinvol gevonden; 18% geeft aan dat enkel het leeftijdsadvies volstaat.

Circa 90% van de ouders is van mening dat er geen andere onderwerpen zijn waarvoor Kijkwijzer zou moeten waarschuwen of kan geen onderwerp bedenken. De ouders die wel andere onderwerpen zouden weten, noemen onder meer zware emotionele en confronterende onderwerpen, terrorisme (IS), religie- en godsdienstindoctrinatie, en te veel prikkels zoals harde geluiden en flitsende beelden.

Het overgrote deel van de ouders (84%) vindt het belangrijk dat Kijkwijzer op alle media wordt toegepast.

De naamsbekendheid van PEGI is bij ouders 17%. Na uitleg van wat PEGI is, zegt 49% bekend te zijn met het classificatiesysteem voor games.

Focusgroepen met ouders

Er zijn focusgroepen met ouders georganiseerd om te onderzoeken of de huidige systematiek volstaat. Tijdens deze bijeenkomsten is aan de ouders gevraagd ervaringen te delen en zelf met een leeftijdsindeling te komen. Ouders ervaren het gat tussen 12 en 16 jaar te groot en komen met een tussenleeftijd. Daarnaast denken zij dat er een 18 jaar leeftijd wordt gehanteerd.

Het realiteitsgehalte van een mediaproductie speelt een belangrijke rol bij de leeftijdsindeling die de ouders voorstellen. Realistisch enge of emotionele films maken volgens ouders veel meer indruk dan *fantasy*.

De meeste ouders hanteren 18 jaar als bovengrens, omdat de kinderen dan zijn uit gepuberd. Vooral porno zouden ze 18 jaar geven en daarnaast zeer heftig geweld.

In sommige gevallen vinden ouders de classificatie *parental guidance* wenselijk, zoals bij de Netflix-serie *13 Reasons Why*. In deze serie wordt het verhaal verteld van een meisje dat zelfmoord heeft gepleegd en is een heftige verkrachting te zien.

Het bioscooptoelatingsbeleid wordt door ouders als negatief en betuttelend ervaren. Ouders willen graag zelf beslissen of hun kind naar een film mag in de bioscoop. Een classificatiesysteem moet alleen

adviserend zijn: Kijkwijzer is een leidraad, geen verplichting. Daarvoor vinden zij het wel van belang dat er goede informatie wordt gegeven.

Zij zouden echter niet willen dat hun kind, zonder hun toestemming, alleen of met vrienden naar een film met een hogere leeftijdsclassificatie gaat dan de leeftijd van het kind.

Ouders zijn niet zo bekend met de beperking van de uitzendtijden voor televisieprogramma's met de leeftijdsclassificatie 12 en 16 jaar, en ze gebruiken geen kinderslot. Zij vinden het vanzelfsprekend dat 'volwassen televisie' 's avonds later wordt uitgezonden. Ook moet het mogelijk zijn dat hun kind bepaalde beelden niet ziet.

Voorlichting over Kijkwijzer

Het NICAM geeft graag voorlichting tijdens ouderavonden van onderwijsinstellingen om ouders en opvoeders te informeren over de systematiek en de achtergrond van het systeem.

Ook verzorgt het NICAM colleges over Kijkwijzer op hogescholen en universiteiten. In 2017 zijn colleges gegeven over media-effecten en Kijkwijzer aan de universiteiten van Nijmegen, Amsterdam en Rotterdam, en aan de Haagse Hoge School. Tijdens deze colleges worden de studenten uitgenodigd om actief mee te denken over vraagstukken die bij het NICAM leven. In 2017 is tijdens deze colleges door studenten meegedacht over een extra tienerleeftijd en over de mogelijkheden van Kijkwijzer om tieners en hun ouders beter te bereiken.

Het NICAM vindt het belangrijk om bij dit soort vraagstukken jongeren mee te laten denken. Enerzijds zijn zij op de hoogte van wetenschappelijke inzichten en anderzijds staan zij zelf ook nog dicht bij deze doelgroep.

Kijkwijzer heeft zich om die reden in 2017 ook aangemeld als opdrachtgever voor de Topclass Digital Design van de Hilversum Mediacampus. Scholieren uit de Topclass onderzoeken hoe Kijkwijzer beter aan kan sluiten bij tieners.

Daarnaast heeft het NICAM in 2017 gastlessen gegeven aan basisschoolscholieren tijdens de Week van de Mediawijsheid, die in 2017 'Samen mediawijs' als thema had. Tijdens deze gastlessen is niet alleen het Kijkwijzer- en PEGI-systeem aan de kinderen uitgelegd, maar is het NICAM ook met de kinderen in gesprek gegaan over hun eigen omgang met media en de manier waarop zij thuis omgaan met Kijkwijzer- en PEGI-classificaties.

Zowel studenten als scholieren zijn geïnteresseerd in het onderwerp. Het NICAM ontvangt regelmatig verzoeken van studenten die mogelijke schadelijkheid van audiovisuele producties en de effecten van media willen gebruiken als thema voor opdrachten, spreekbeurten of scripties.

Media Ukkie Dagen worden georganiseerd door Mediawijzer.net, een netwerk waarbij het NICAM is aangesloten en dat als doel heeft mediawijsheidpartners met elkaar te verbinden. Afgelopen jaar stonden de Media Ukkie Dagen in het teken van 'Slim opgroeien met schermen': hoe kun je als ouder je kind niet alleen op het gebied van voeding en beweging, maar ook op het gebied van mediagebruik een goede start meegeven? Het NICAM organiseerde tijdens de dagen workshops voor ouders over het gebruik van Kijkwijzer, IARC en PEGI.

Website Kijkwijzer

In 2017 is de website van Kijkwijzer 634.660 keer bezocht door 455.469 unieke bezoekers. Gemiddeld blijven bezoekers 1 minuut en 24 seconden op de site. De zoekmachine voor classificaties wordt het meest geraadpleegd, gevolgd door de pagina's met uitleg over Kijkwijzer en de pagina's speciaal gericht op kinderen. De mobiele website van Kijkwijzer is in 2017 136.403 keer bezocht door 43.725 unieke bezoekers.

International Classifiers Conference

In Stockholm vond op 20 en 21 oktober 2017 de jaarlijkse International Classifiers Conference plaats, georganiseerd door de Swedish Media Council. Tijdens deze tweedaagse conferentie wordt gesproken over uiteenlopende onderwerpen rond het classificatieproces. Dit jaar lag de focus op seks in films. Daarnaast is er gesproken over zelfdoding en *copycat* gedrag naar aanleiding van de in 2017 vertoonde televisieserie *13 reasons Why*.

Klachten

Klachtenprocedure van het NICAM

Iedereen die het niet eens is met de classificatie van een programma of film kan een klacht indienen bij het NICAM. Met een klachtenformulier op de website van Kijkwijzer kan worden aangegeven waar en wanneer de mogelijke fout is geconstateerd. De klachtenbehandeling draagt bij aan de kwaliteit van Kijkwijzer. Een steekhoudende klacht kan leiden tot een aanpassing van de classificatie of van het uitzendtijdstip. Dit is van belang om de betrouwbaarheid van Kijkwijzer te kunnen waarborgen. Daarnaast is Kijkwijzer een dynamisch systeem dat zich aanpast aan veranderende maatschappelijke normen en waarden. Klachten kunnen een signalerende rol hebben ten aanzien van in de samenleving heersende opvattingen.

Het NICAM-bureau onderzoekt iedere ontvangen klacht. Als daaruit blijkt dat de Kijkwijzerregels niet goed zijn toegepast, kan het bureau bemiddelen of de klacht voorleggen aan de onafhankelijke Klachtencommissie.

Indien er volgens het bureau geen sprake is van een overtreding van de Kijkwijzerregels, wordt dit aan de indiener van de klacht uitgelegd. Dit betreft het merendeel van de klachten. In dat geval wordt uitleg gegeven over de Kijkwijzercriteria, de classificatie van de film of het programma of wordt uitleg gegeven over het toelatingsbeleid van bioscopen. Ook wordt een klager in sommige gevallen verwezen naar een andere instantie wanneer de klacht over iets anders dan de Kijkwijzerregels gaat.

Bemiddeling houdt in dat het NICAM de uitvoerder van de classificatie verzoekt binnen drie werkdagen de classificatie, dan wel het uitzendtijdstip aan te passen. Indien de aangeslotene het advies overneemt, is de klacht in principe zonder procedure bij de Klachtencommissie afgehandeld.

De klager wordt geïnformeerd dat de classificatie of het uitzendtijdstip is aangepast, waarbij de klager nog de mogelijkheid heeft de klacht voor te leggen aan de Klachtencommissie. Van deze mogelijkheid is tot nu toe nog nooit gebruik gemaakt.

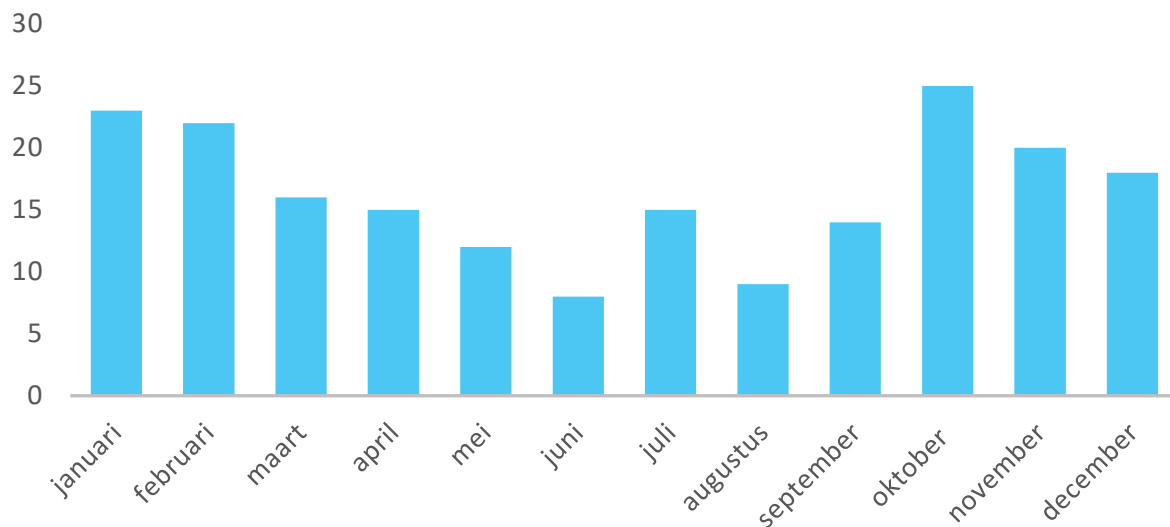
Indien de aangeslotene het advies van het bureau niet of niet binnen drie werkdagen overneemt, wordt de klacht voorgelegd aan de Klachtencommissie. Een klacht wordt onverwijld – zonder de mogelijkheid van bemiddeling - voorgelegd aan de Klachtencommissie als de productie helemaal niet is geclassificeerd, behalve als het uiteindelijk om een Alle Leeftijden productie blijkt te gaan. De Klachtencommissie wordt ook meteen ingeschakeld als er sprake is van een groot verschil – minstens twee leeftijdscategorieën - tussen de uitgevoerde classificatie en de classificatie waar het NICAM op uitkomt.

Aantal klachten in 2017

In 2017 zijn in totaal 197 klachten bij het NICAM ingediend. Gemiddeld 16 klachten per maand. Dit is iets minder dan in 2016 toen er 212 klachten werden ingediend met een gemiddelde van 18 klachten per maand.

Het NICAM-bureau heeft bij 11 zaken bemiddeld. De Klachtencommissie heeft vijf zaken behandeld en de Commissie van Beroep heeft één zaak behandeld.

Aantal klachten per maand

Aantal klachten per sector

De 197 ingediende klachten zijn als volgt verdeeld over de verschillende sectoren:

Verdeling klachten over sectoren

	2017	2016
Televisie	120	128
Bioscoop	54	70
DVD	5	11
Video on Demand	11	3
Overige	7	0

Televisie

Van de 120 klachten over televisie, hebben 67 klachten betrekking op een commerciële en 43 klachten op een publieke omroep. De overige 10 klachten over televisie zijn algemeen van aard, zoals klachten over te harde achtergrondmuziek, verstaanbaarheid van programma's en over de inzet van promo's. Of ze hebben betrekking op niet aangesloten omroepen (VRT België en National Geographic).

Het merendeel van de klachten over televisie gaat niet over een overtreding van de Kijkwijzerregels en zijn door het NICAM-bureau als zodanig afgehandeld.

Bij 12 klachten over 6 producties is bemiddeld. Deze klachten gaan over een promo voor de film *It*, de televisieprogramma's *Koen Kampioen*, *South Park* (aflevering *Passion of the Jew*) en *Van God Los* (aflevering *Stormram*), en de commercials op televisie voor de bioscoopfilms *Happy Death Day* en *Rings*. Drie televisieklachten zijn behandeld door de Klachtencommissie. Het betreft afleveringen van de programma's *Get the f*ck out of my house*, *Flikken Maastricht* en *RTL Boulevard* (vanwege de vertoning van een fragment uit *The Walking Dead*).

De klacht over het programma *Get the f*ck out of my house* is bij de Klachtencommissie terecht gekomen omdat de klager het niet eens is met de uitleg van het NICAM-bureau over de classificatie. De Klachtencommissie heeft deze klacht uiteindelijk ongegrond verklaard.

Tegen de uitspraak van de Klachtencommissie over het programma *Flikken Maastricht* heeft de betrokken omroep beroep aangetekend bij de Commissie van Beroep, die de uitspraak van de Klachtencommissie heeft vernietigd.

Bioscoop

In totaal zijn 54 klachten ingediend over bioscopen. Hiervan hebben 25 klachten betrekking op de classificatie van een bioscoopfilm, 7 op de classificatie of plaatsing van trailers en 22 op het toelatingsbeleid.

Bij de klachten over twee bioscoopproducties is met succes bemiddeld. Op verzoek van het NICAM-bureau is de classificatie door de distributeurs aangepast. Dit betreft de film *Fist Fight* en de trailer van *Pirates of the Caribbean: Salazar's Revenge*.

De Klachtencommissie heeft één klacht over een bioscoopfilm behandeld, nadat een advies van het NICAM tot aanpassing van de classificatie door de distributeur niet is opgevolgd. Het gaat om *Ron Goossens: Lowbudget Stuntman*. De Klachtencommissie verklaarde de klacht ongegrond.

Naast de 19 formele klachten over het toelatingsbeleid in de bioscopen heeft het NICAM ook 50 e-mails ontvangen van consumenten die ontevreden zijn over het toelatingsbeleid. Met in totaal 69 klachten en reacties over het toelatingsbeleid, kan worden geconstateerd dat de ontevredenheid hierover dit jaar is gegroeid. Want in 2016 waren er 54 klachten en reacties over dit onderwerp.

Dvd

Over dvd's zijn 5 klachten ingediend. Bij deze klachten zijn door het bureau geen onregelmatigheden geconstateerd en is de klager een uitleg gestuurd.

VOD

Over Video on Demand diensten zijn 11 klachten ingediend. Bij twee klachten is bemiddeld. Op verzoek van het NICAM-bureau is de classificatie van *Slumdog Millionaire* aangepast van 12 jaar op basis van geweld, angst, discriminatie en grof taalgebruik naar 16 jaar op basis van geweld met grof taalgebruik. Ook de classificatie van *De schippers van de Kameleon* is op verzoek van het bureau aangepast van Alle Leeftijden naar 6 jaar op basis van geweld.

Eén klacht is aan de Klachtencommissie voorgelegd. Het betreft een fragment van *Spuiten & Slikken* dat overdag op de homepage van de website van de Nederlandse Publieke Omroep te zien is. In dit fragment geven pornoacteurs sekstips. De Klachtencommissie verklaart de klacht gegrond. De leeftijdsclassificatie van het fragment is 16 jaar op basis van seks en grof taalgebruik en mag dus niet overdag op de website van de NPO staan. De beperking van de uitzendtijd voor programma's met een 16 jaar classificatie geldt op grond van de mediawet ook voor het online media-aanbod van de publieke omroep, omdat de overheid vindt dat de publieke omroep overdag een veilige haven voor kinderen moet zijn.

Overig

De 7 overige klachten die in 2017 zijn ingediend, hebben geen betrekking op de competenties van het NICAM, maar gaan over YouTube, vloggers voor jongeren, Facebook en radio.

Overzicht behandelde klachten (inclusief bemiddelingen) 2017

Get the f*ck out of my house (televisie, klacht uit 2016)

Oorspronkelijke classificatie: **9**

Uitspraak klachtencommissie: klacht is ongegrond, classificatie blijft: **9**

Flikken Maastricht (televisie, klacht uit 2016)

Oorspronkelijke classificatie: niet geclassificeerd

Uitspraak klachtencommissie: klacht is gegrond, classificatie is: **12**

Sanctie: waarschuwing

Uitspraak Commissie van Beroep: vernietigt uitspraak klachtencommissie.

Ron Goossens: Lowbudget Stuntman (bioscoopfilm)

Oorspronkelijke classificatie: **12**

Bemiddeling: verzoek aanpassing naar **16**   Distributeur heeft advies van het NICAM niet opgevolgd.

Uitspraak klachtencommissie: klacht ongegrond, verzoek toevoegen **12**

Sanctie: geen

Aantal klachten: 3

Commercial Rings (bioscoopfilm)

Oorspronkelijke classificatie: 9 jaar, Angst

Bemiddeling: Op verzoek is de classificatie aangepast naar **12** en het uitzendtijdstip is aangepast na 20:00 uur.

Aantal klachten: 6

Kong: Skull Island (trailer)

Oorspronkelijke classificatie: **6**

Bemiddeling: Op verzoek is de classificatie aangepast naar 9 jaar, Angsten is plaatsing in de bioscoop aangepast.

Pirates of the Caribbean: Salazar's Revenge (teaser)

Oorspronkelijke classificatie: **6**

Bemiddeling: Op verzoek is de classificatie aangepast naar 9 jaar, Angst en is plaatsing in bioscoop aangepast.

Fist Fight (bioscoopfilm)

Oorspronkelijke classificatie: **12**

Bemiddeling: Op verzoek is aan de classificatie toegevoegd.

Aantal klachten: 2

Fragment Spuiten & Slikken (NPO.nl)

Classificatie van het fragment is gelijk aan die van de productie waarvan het fragment is afgeleid: **16**

Uitspraak klachtencommissie: klacht is gegrond. Het fragment mag alleen tussen 22:00 en 6:00 uur beschikbaar zijn op de website.

Sanctie: waarschuwing

Aantal klachten: 2

Slumdog Millionaire (film, on demand)

Oorspronkelijke classificatie: 12

Bemiddeling: Op verzoek is de classificatie aangepast naar: 16

Koen Kampioen (televisie)

Oorspronkelijke classificatie: AL

Bemiddeling: Op verzoek is Grof Taalgebruik toegevoegd aan de classificatie.

It (promo op televisie)

De omroep heeft de promo rond 18.30 uur uitgezonden.

Bemiddeling: Het bureau is van mening dat de classificatie van de promo uitkomt op 12.

Op verzoek van het bureau is het uitzendtijdstip van de promo aangepast na 20.00 uur.

Aantal klachten: 2

South Park, aflevering Passion of the Jew (televisie)

Oorspronkelijke classificatie: 12

Bemiddeling: Op verzoek van het bureau heeft de omroep Drugs- en alcoholmisbruik toegevoegd aan de classificatie en is het uitzendtijdstip aangepast na 20.00 uur.

Van God Los, aflevering Stormram (televisie)

Oorspronkelijke classificatie: 12

Bemiddeling: Op verzoek van het bureau heeft de omroep de classificatie aangepast naar:

16

Happy Death Day (commercial)

Oorspronkelijke classificatie: 9 jaar, Angst Bemiddeling: Op verzoek van het bureau is de classificatie aangepast naar 12   en het uitzendtijdstip na 20:00 uur.

Aantal klachten: 1

RTL Boulevard, fragment The Walking dead (televisie)

Dit live-programma wordt voor 20.00 uur uitgezonden.

Uitspraak klachtencommissie: klacht is gegrond. De classificatie van het fragment van *The Walking Dead*, uitgezonden in het programma RTL Boulevard, komt uit op 12   en had niet voor 20.00 uur mogen worden uitgezonden.

Sanctie: € 1.000,-

De Schippers van de Kameleon

Oorspronkelijke classificatie: AL

Bemiddeling: Op verzoek van het bureau is de classificatie aangepast naar: 6

Aantal klachten: 1

Europese vergelijking classificaties

Om een beeld te krijgen van de Kijkwijzerclassificaties ten opzichte van de classificaties in de ons omringende landen wordt elk jaar een internationale vergelijking opgenomen in deze rapportage. Het Duitse mediatijschrift *TV Diskurs* publiceert elk kwartaal een vergelijking van de classificaties van recente bioscoopfilms in zes Europese landen. Naast Nederland, zijn dat Duitsland, Groot-Brittannië, Oostenrijk, Denemarken en Zweden.

De vergelijking van de classificaties met andere landen heeft beperkte betekenis. In de verschillende landen worden niet dezelfde uitgangspunten en criteria gebruikt voor het classificeren van bioscoopfilms. Kijkwijzer hanteert specifiek het criterium van mogelijke schadelijkheid voor de classificaties. Filmkeuringen in andere landen nemen ook aspecten als context, geschiktheid en suggestie mee in de classificatie en hanteren soms andere normen, vooral wat betreft seks en geweld.

De vergelijking van 48 bioscoopfilms in 2017 laat zien dat de leeftijdsclassificaties van Kijkwijzer grotendeels overeenkomen met de classificaties in de andere landen, ondanks de verschillen in classificatiemethode en cultuur. Bij 8 films wijkt de Kijkwijzerclassificatie af van andere landen: 4 keer is de Kijkwijzerleeftijd hoger en 4 keer is die lager. Vanwege de kwaliteitscontrole zijn deze afwijkende classificaties door het NICAM opnieuw bekeken. Dat heeft niet geleid tot een aanpassing van de classificaties; ze zijn allen passend bij de betreffende films.

Verantwoordelijk voor de classificatie in de verschillende landen:

Nederland	Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)
Duitsland	Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft (FSK)
Groot-Brittannië	British Board of Film Classification (BBFC)
Oostenrijk	Austrian Board of Media Classification (ABMC)
Denemarken	Medierådet for Børn og Unge
Zweden	Swedish Media Council

Titel	NL	D	GB	A	DK	S	
War for the Planet of the Apes	12	12	12A	12	11	15	=
The Beguiled	12	12	15	14	11	11	=
Valerian a/t City o/a Thousand Planets	12	12	12A	12	11	11	=
Baby Driver	16	16	15	14	15	15	=
Dunkirk	12	12	12A	14	15	15	=
Atomic Blonde	16	16	15	16	15	-	=
It	16	16	15	16	15	15	=
Spider-Man: Homecoming	12	12	12A	10	11	11	=
The Dark Tower	12	12	12A	14	11	11	=
Logan Lucky	12	12	12A	10	11	7	=
The Circle	12	12	12	6	-	11	=
Mother!	16	16	18	16	15	15	=
King Arthur: Legend of the Sword	12	12	12A	12	11	11	=
Power Rangers	12	12	12A	12	11	11	=
Get Out	16	16	15	14	15	15	=
Fast & Furious 8	12	12	12A	14	11	15	=
Pirates o/t Caribbean: Salazar's Revenge	12	12	12A	11	11	11	=
Ghost in the Shell	12	16	12A	14	11	11	=
Alien: Covenant	16	16	15	16	15	15	=
Guardians of the Galaxy Vol. 2	12	12	12A	12	11	11	=
The Mummy	16	12	15	14	15	15	=
Wonder Woman	12	12	12A	12	11	11	=
Beauty and the Beast	12	6	PG	8	7	11	>
Baywatch	12	12	15	14	11	11	=
Assassin's Creed	16	16	12A	14	11	15	>
Rogue One	12	12	12A	12	11	11	=
Hacksaw Ridge	16	16	15	16	15	-	=
Nocturnal Animals	16	16	15	16	15	-	=
Office Christmas Party	12	12	15	14	7	11	=
La La Land	AL	0	12A	0	-	0	=
Manchester by the Sea	12	12	15	12	11	11	=
Logan	16	16	15	16	15	15	=
Fifty Shades Darker	16	16	18	-	15	-	=
T2: Trainspotting	12	16	18	16	15	-	<
A Cure for Wellness	16	16	18	16	15	15	=
Silence	16	12	15	16	15	-	=
The Magnificent Seven	12	16	12A	14	11	15	<
Sausage Party	16	16	15	16	11	11	=
War Dogs	16	12	15	14	11	11	>
Bridget Jones's Baby	12	0	15	10	0	0	>
Finding Dory	6	0	0	0	7	7	=
Inferno	12	12	12A	14	11	15	=
The Accountant	16	16	15	-	15	15	=
Doctor Strange	12	12	12A	10	11	11	=
Deepwater Horizon	12	12	12A	12	15	15	=
Fantastic Beasts and where to find Them	9	6	12A	12	11	11	<
Arrival	12	12	12A	12	11	11	=
Jack Reacher: Never Go Back	12	16	15	14	11	15	<

Legenda:

- = Nog onbekend

A = Accompanied / Onder begeleiding van een volwassene

AL = Alle Leeftijden

PG = Parental Guidance / Onder begeleiding van de ouders

(Bron: TV Diskurs, Verantwortung in audiovisuellen Medien; editie 1, 2, 3 en 4 2017).

2. PEGI

Het NICAM beheert en geeft uitvoering aan PEGI, het Europese classificatiesysteem voor games. PEGI is gebaseerd op het Nederlandse Kijkwijzer en informeert ouders over de mogelijke schadelijkheid van een game met het oog op de bescherming van minderjarigen. De afkorting PEGI staat voor Pan European Game Information. Het systeem is in 2003 opgezet door de belangrijkste internationale gameplatformhouders en –distributeurs. De PEGI-classificaties worden toegepast op traditionele gamesystemen: computer, consoles en handhelds van Nintendo, Sony en Microsoft.

Classificaties

In 2017 zijn 1978 games geclassificeerd via het PEGI-systeem. In 2016 waren dit nog 1.778 games. Een stijging van 10,5% ten opzichte van 2016.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal	2750	2538	2214	1824	1550	1687	1866	1778	1978

De onderstaande cijfers geven per leeftijdscategorie aan hoeveel producten in 2017 een PEGI-classificatie hebben gekregen.

	3	7	12	16	18	Totaal
Totaal	441	455	535	362	185	1978
	22.3%	23%	27%	18.3%	9.4%	100%

PEGI ontvangt nog steeds veel zogenaamde additionele games voor classificatie. Een additionele game is eenzelfde spel op andere platformen. De onderstaande tabel geeft inzicht in de hoeveelheid unieke titels en laat deze additionele games buiten beschouwing.

	3	7	12	16	18	Totaal
Totaal	273	285	365	204	111	1238
	22%	23%	29,5%	16,5%	9%	100%

Het PEGI-systeem kijkt naar verschillende typen inhoud in spellen. In de tabel hieronder is te zien hoe vaak bepaalde inhoud is geclassificeerd bij elke leeftijd.

	3	7	12	16	18	Totaal
Geweld		430	417	301	185	1333
Grof taalgebruik			232	115	125	472
Angst		96	37			133
Seks			72	24	9	105
Drugs/Alcohol misbruik				34	9	43
Gokken			8	2	3	13
Discriminatie						0

Reacties en klachten

In 2017 ontving PEGI in totaal 1.067 vragen en opmerkingen van Europese consumenten. Dit is vergelijkbaar met de hoeveelheid reacties die in 2016 zijn ontvangen.

Zoals te zien in het onderstaande overzicht ontvangt PEGI nog steeds veel technische vragen over games. De consument wordt in deze gevallen doorverwezen naar de producent van de spellen.

	Jan	Feb	Maa	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
Klachten over rating	13	18	19	7	4	11	15	6	13	10	3	15	134
Klachten over advertenties	2	5	5	4	-	2	-	1	2	-	-	3	24
Informatie aanvragen	30	44	45	42	38	42	31	38	28	40	15	21	414
Commentaar	2	8	1	2	1	4	5	1	5	44	-	33	106
Vragen en opmerkingen	8	2	6	11	8	7	9	5	8	11	11	5	91
Klachten via pegionline.eu	-	-	11	-	16	-	-	-	-	-	-	-	27
Anders	8	9	8	3	5	5	4	3	2	2	1	9	59
Technische vragen	13	32	15	9	15	25	26	20	20	25	1	15	216
Totaal	76	115	110	78	87	95	90	74	78	132	31	101	1067

Archief fysieke spellen

Het NICAM heeft één van de grootste gamesarchieven ter wereld. Inmiddels telt het archief meer dan 17.200 fysiek uitgebrachte spellen. In 2017 heeft het NICAM 761 games ontvangen.

Codeurs

De medewerkers die bij een gamebedrijf verantwoordelijk zijn voor het classificeren van games worden evenals bij Kijkwijzer codeurs genoemd. Op het moment dat de overeenkomst met ISFE, de eigenaar van het PEGI-systeem, is getekend, moet het bedrijf (de uitgever) codeurs aanwijzen die toegang krijgen tot de PEGI-rating website.

In 2017 zijn 437 nieuwe codeurs geregistreerd, deels afkomstig van al aangesloten uitgevers, deels van 265 nieuwe bedrijven die zich dit jaar bij PEGI hebben aangesloten.

Het totale aantal aangesloten uitgevers komt hiermee op ruim 1.575 en het totale aantal codeurs op ruim 2.000.

Codeursite

In 2016 en 2017 is gewerkt aan een nieuwe codeurwebsite. De website wordt ontwikkeld in samenwerking met Interactive Software Federation Europe (ISFE) en de Video Standards Council (VSC). De vernieuwde website moet het voor codeurs transparanter en gemakkelijker maken om een PEGI-classificatie te maken. Hiervoor wordt de vragenlijst anders opgezet en heeft die de inhoudscategorie als uitgangspunt in plaats van de leeftijdscategorie.

Het is de bedoeling met de nieuwe website voor codeurs ook een nieuwe, informatieve website voor consumenten wordt gecreëerd.

In december 2017 zouden beide websites worden gelanceerd. Er deden zich echter dusdanig veel technische problemen voor aan de kant van de ontwikkelaars dat uitstel nodig was. De nieuwe codeurwebsite is nu weer terug in de testfase. In 2018 zullen beide sites live moeten gaan.

IARC

Het NICAM is ook uitvoerder van het PEGI-systeem binnen de International Age Rating Coalition (IARC). Door de toepassing van PEGI via het IARC zijn inmiddels miljoenen producten op de Google Play store voorzien van PEGI-classificaties. Naast PEGI en het NICAM zijn in de IARC de volgende classificatie-organisaties vertegenwoordigd: ESRB (Noord-Amerika), ClassInd (Brazilië), USK (Duitsland), ACB (Australië) en GRAC (Zuid-Korea). Zij bedienen wereldwijd meer dan 1,5 miljard consumenten.

In januari 2017 werden de IARC ratings geïmplementeerd bij de mediaproducties van Oculus. Bezitters van de *virtual reality headset* van Oculus kunnen vanaf dit jaar gebruik maken van de vertrouwde PEGI-

leeftijdsclassificaties en inhoudspictogrammen. Het NICAM heeft gedurende het implementatietraject de PEGI-classificaties van het Oculus aanbod steekproefsgewijs gecontroleerd op juistheid.

Het NICAM is vertegenwoordigd in een IARC-werkgroep die als doel heeft de systematiek van de IARC verder te ontwikkelen en verbeteren: van de vragenlijst en criteria, tot aan technische implementatie en testmethodieken. Het NICAM levert actieve bijdragen aan de werkgroep om IARC te verbeteren en verder te ontwikkelen.

In 2017 heeft het NICAM ruim 4.400 apps getest op de juistheid van de classificaties. Voor die controle heeft het NICAM gekeken naar de apps die het meest zijn gedownload door consumenten.

Het merendeel van deze gecontroleerde apps worden aangeboden in de Google Play Store. Daarnaast zijn ook apps uit de Windows Store, de Nintendo e-Shop en de Oculus Store steekproefsgewijs getest. Bij 550 van de 4.400 geteste apps moest de leeftijdsclassificaties worden aangepast.

Aanpassing vragenlijst

In januari 2017 zijn enkele aanpassingen doorgevoerd in de PEGI-vragenlijst. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Spellen met heel mild geweld in een gepixeleerde, abstracte en/of kindvriendelijke setting krijgen een 3 jaar classificatie.
- Taalgebruik met een beledigend karakter en milde scheldwoorden krijgen een 12 jaar classificatie.
- Discriminatoire taalgebruik en grof geweld tegen fantasiekarakters leiden tot een 16 jaar classificatie.

Klachtenprocedure over ARMS

Nintendo is in 2017 een klachtenprocedure gestart tegen een PEGI-classificatie voor het vechtspel *ARMS*. Het spel had een 12 jaar classificatie gekregen, terwijl Nintendo graag zou zien dat de game met 7 jaar was geclassificeerd. De PEGI-criteria laten echter niet toe dat zogenaamde *beat 'em up games*, waarbij sprake is van een constant handgemeen tussen twee menselijke karakters, een 7 jaar classificatie krijgen. De leeftijdsclassificatie voor *ARMS* is na de klachtenprocedure dan ook gehandhaafd op 12 jaar.

Klachtenprocedure over Destiny 2

In juli heeft uitgever Activision Blizzard een klachtenprocedure aangespannen tegen de PEGI-classificatie voor het schietspel *Destiny 2*. De uitgever was het oneens met de 18 jaar classificatie die aan het spel was toegekend vanwege het geweld. De classificatie was gebaseerd op een scène waar marteling in voorkomt. Volgens de PEGI-criteria leidt elke vorm van marteling in een game tot een 18 jaar classificatie. De PEGI-klachtencommissie heeft de klacht van Activision Blizzard ongegrond verklaard. De uitgever heeft vervolgens de scène in kwestie aangepast om alsnog een lagere classificatie te krijgen.

ACI game informatie op Kijkwijzer site

Naast de leeftijdsclassificatie en de bijbehorende inhoudspictogrammen wordt op de website van PEGI bij elke game uitgebreidere inhoudsinformatie aan de consument gegeven. Bijvoorbeeld over hoe het geweld wordt gepresenteerd, in welke setting de game zich afspeelt, of welke elementen extra aandachtspunten verdienen. Ook kan de consument op de site aan de hand van packshots en trailers zich een beter beeld van de game vormen. Deze service op de PEGI-site heet Additional Consumer Information, kortweg ACI.

Met als doel deze informatie een breder bereik te geven is een verkenning gedaan om die ook op de website van Kijkwijzer beschikbaar te maken. Dit zal worden gerealiseerd in 2018.

Overzicht parental controls

Elk computergameplatform biedt de mogelijkheid om het spelen van games met een bepaalde leeftijdsclassificatie te blokkeren. Deze optie heet *parental control* of ouderlijk toezicht. Er zijn enorm veel spelcomputers op de markt. Deze consoles werken allemaal op een andere manier, waardoor het voor ouders vaak onduidelijk is hoe de *parental controls* zijn in te stellen.

Om de consument te helpen in deze zoektocht, heeft het NICAM een *parental control* pagina gecreëerd op de website van Kijkwijzer.nl. Op deze overzichtelijke pagina kunnen ouders het gewenste platform selecteren, om vervolgens direct bij de uitleg en instellingen te komen van de *parental controls* op het gekozen platform.

Training Electronic Arts

Samen met de Video Standards Council heeft het NICAM in juli een classificatietraining verzorgd op het Europese hoofdkantoor van Electronic Arts in Madrid. De deelnemers kregen gedetailleerde uitleg over het PEGI-beleid en de PEGI-criteria.

Gamescom

Jaarlijks wordt in augustus een van de grootste gamebeurzen ter wereld georganiseerd: de Gamescom in Keulen. Dit jaar bezochten meer dan 350.000 fans en professionals de beurs. Het NICAM was, zoals elk jaar, op de beurs aanwezig om PEGI-codeurs te ontmoeten, en hen te helpen en te adviseren over aanstaande projecten.

PEGI-meetings in Zürich

De jaarlijkse PEGI-meetings zijn dit jaar in Zürich georganiseerd op 25 en 26 oktober. Het NICAM was aanwezig om bijdragen te leveren aan de bijeenkomsten van de Complaints Board, de PEGI Council en de PEGI Experts Group. Daarnaast heeft het NICAM een presentatie verzorgd over de ontwikkelingen en de huidige stand van zaken bij PEGI.

Tijdens de meetings is dit jaar vooral gesproken over verdienmodellen in games, *virtual reality*, seksualisering van ogenschijnlijk jonge karakters, en over automutilatie. Vooral automutilatie en suïcide zijn onderwerpen die steeds vaker in videogames voorkomen. Er is besloten een speciale werkgroep te formeren met wetenschappers, pedagogen en vertegenwoordigers van de VSC en het NICAM, die dit onderwerp verder gaan onderzoeken. Er zal worden bekeken of deze thema's in de PEGI-criteria opgenomen kunnen worden.

3. Buro240a

Op 1 april 2017 liep de subsidie af van het project Buro240a voor de periode 2015-2017. Over dit tijdvak is een eindrapportage opgeleverd aan het Ministerie van Justitie & Veiligheid.

In de afgelopen twee jaar is het aanbod van dvd's en games in fysieke winkels afgenomen omdat steeds meer winkels uit het straatbeeld verdwijnen. Deze ontwikkeling is al enkele jaren gaande, ook omdat games steeds vaker alleen online worden uitgegeven. Daarnaast voorzien grote online winkels, zoals Bol.com, in de behoefte aan fysieke producten. Daarnaast zijn er nog de omruilwinkels, waar oudere (gespeelde) games ingeruild kunnen worden om een nieuw verschenen exemplaar te kopen. Al met al heeft de verschuiving van fysieke naar online verkoop invloed op de praktische uitvoering en beleid van Artikel 240a Wetboek van Strafrecht.

De bioscopen zijn daarentegen uitgebreid met 50 nieuwe zalen. Ook blijft het bioscoopbezoek groeien: 7% in 2015, 4,3% in 2016, en 5,3% in 2017 (36 miljoen bezoeken). Voorlichting over de Kijkwijzerleeftijden blijft in de bioscopen daarom belangrijk. Het NICAM is met Buro240 vanwege de expertise de aangewezen organisatie om hier iets mee te blijven doen. Het e-learning programma voor informatie voor de verschillende branches blijft bestaan, ook al is de subsidie afgelopen.

4. You Rate It

YouRateIt is een classificatiesysteem dat het NICAM speciaal heeft ontwikkeld voor video's die online worden verspreid door niet-professionele makers. Deze beelden worden vaak beschikbaar gemaakt op social media als YouTube, Facebook en Twitter. Het mag duidelijk zijn dat ook deze zogenaamde *user generated content* schadelijke beelden kan bevatten voor kinderen.

YouRateIt biedt de mogelijkheid om met een eenvoudige, snel in te vullen vragenlijst deze filmpjes te voorzien van een leeftijds- en inhoudsclassificatie. De makers én de kijkers kunnen dit zelf doen.

Op dit moment zijn Italië, Engeland, Nederland, IJsland en Ierland aangesloten bij YouRateIt. De classificaties wijken af in deze landen, maar YouRateIt past de classificatie automatisch aan het land aan door het identificeren van de locatie van de kijker.

5. MIRACLE

Het NICAM heeft deelgenomen aan MIRACLE, een project dat wordt ondersteund door de Europese Commissie. MIRACLE beoogt een universeel datamodel te ontwikkelen en uit te rollen, waarmee de internationale uitwisseling van classificatiedata op technisch vlak gestroomlijnd wordt en het gebruik kan worden verbreed. Het project is inmiddels succesvol afgerond en het datamodel is bij het NICAM toegepast in de Automatische Programma Interfaces (API). In 2018 zal deze universele standaard voor het uitwisselen van classificatiegegevens door het NICAM worden ingevoerd en onderhouden bij nieuwe applicaties.

6. Aangesloten media

Het NICAM telde eind 2017 in totaal 3.104 aangesloten organisaties: omroepen, distributeurs, Video on Demand diensten, kabelmaatschappijen, bioscopen en winkels. Het overgrote deel van de organisaties en bedrijven is aangesloten via een brancheorganisatie en 67 organisaties en bedrijven zijn individueel bij het NICAM aangesloten. Daarmee participeert vrijwel de gehele Nederlandse audiovisuele sector in het NICAM.

In 2017 hebben 16 nieuwe bedrijven en organisaties zich bij het NICAM aangesloten.

Incidentele classificaties

Het is de regel dat bedrijven en organisaties zich aansluiten en vervolgens codeurs laten opleiden om zelf te classificeren. Alleen wanneer het een incidentele release betreft, kan het NICAM een uitzondering maken en voor het bedrijf of de organisatie classificeren.

In 2017 is het aantal incidentele classificaties aanzienlijke gedaald. Terwijl in 2016 nog 55 incidentele classificaties zijn uitgevoerd, beperkte zich dat in 2017 tot 16. Een groot aantal van de organisaties voor wie het NICAM in 2016 incidentele classificaties uitvoerde, heeft zich uiteindelijk in 2017 aangesloten.

Omroepen

Via de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) zijn 11 landelijke publieke omroepverenigingen aangesloten bij het NICAM: *AVROTROS, BNN-VARA, KRO-NCRV, Omroep MAX, EO, VPRO, NOS, NTR, PowNed en WNL*. Daarnaast is *BVN* via de NPO aangesloten. Ook de *STER* is bij het NICAM aangesloten.

Vijf grote landelijke commerciële omroepen zijn aangesloten via hun brancheorganisatie de Vereniging Commerciële Omroepen Nederland (VCO): *Disney Channels Benelux, Fox International Channels, RTL Nederland, SBS Broadcasting en Viacom International Media Networks Netherlands*.

In totaal zijn 28 commerciële omroepen rechtstreeks bij het NICAM aangesloten, waaronder *Blue Donkey Media, Radio 538, Vice UK TV, OUTtv Media en Marc Dorcel TV Netherlands*.

De Organisatie van Lokale Omroepen Nederland (OLON) met 280 omroepen en de Stichting Regionale Publieke Omroep (RPO) met 13 omroepen vertegenwoordigen bij het NICAM respectievelijk de lokale en regionale publieke zenders.

Bioscopen, film- en dvd-distributeurs

De 272 bioscopen en filmtheaters in Nederland zijn aangesloten via hun brancheorganisatie de Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF).

Het merendeel van de Nederlandse film- en dvd-distributeurs is aangesloten via de brancheorganisatie Filmdistributeurs Nederland (FDN). De FDN heeft 26 leden, waaronder *Cinemien, Dutch FilmWorks, Independent Films, Splendid Film Netherlands* en *The Walt Disney Company Benelux*.

Daarnaast zijn 13 onafhankelijke filmdistributeurs aangesloten bij het NICAM. Het betreft 6 Nederlandse en 7 buitenlandse filmdistributeurs voor wie het NICAM voorheen incidenteel classificaties verrichtte. Dit zijn onder meer *AF Media, Just Entertainment, Kino Star* en *Yash Raj Films International*.

Ook zijn 19 onafhankelijke dvd-distributeurs bij het NICAM aangesloten, waaronder *20th Century Fox Home Entertainment*.

Interactief distributeurs

De Nederlandse Vereniging van Producenten en Importeurs van beeld- en geluidsdragers (NVPI) vertegenwoordigt bij het NICAM 25 zogenaamde interactief distributeurs (distributeurs van games), waaronder *Take 2 Interactive Benelux*.

Kabel- en telecommataatschappijen

Er zijn 2 kabel- en telecommataatschappijen bij het NICAM aangesloten: *Ziggo* en *KPN*.

Vod platforms

Er zijn vijf Video on Demand platforms aangesloten, waaronder *Netflix*, *Pathé Thuis* en *The Entertainment Group (Videoland)*. De Vod platforms van *Film1*, *KPN* en *Ziggo* passen Kijkwijzer eveneens toe.

Retail en Videotheken

De Nederlandse Vereniging van Entertainment Retailers (NVER) vertegenwoordigt bij het NICAM 451 entertainmentwinkels en 4 videotheken.

Daarnaast is de Vereniging Gebra, een belangenorganisatie voor detaillisten in onder meer de speelgoedbranche met circa 1.950 winkelvevestigingen bij het NICAM aangesloten.

Webwinkels

NICAM heeft een samenwerking met *Thuiswinkel.org*, de belangenvereniging voor webwinkeliers. Bij *Thuiswinkel.org* zijn bijvoorbeeld aangesloten *Bol.com*, *ECI* en meerdere online speelgoedwinkels.

7. Organisatie

De organisatie van het NICAM is gevestigd in het Mediacentrum op het Mediapark in Hilversum.

Bureau

De praktische uitvoering van het NICAM ligt bij het bureau. Het bureau bestaat uit een directie, een secretariaat en twee teams, respectievelijk voor Kijkwijzer en PEGI. Alle communicatie en voorlichting over Kijkwijzer, waaronder ook de codeurzaken en trainingen, wordt uitgevoerd door het bureau.

Voor het NICAM is het noodzakelijk om een organisatiestructuur te hebben die flexibel en snel kan inspelen op ontwikkelingen. Daarom werkt het NICAM met het SCRUM-model voor het managen van projecten. SCRUM zorgt ervoor dat het team duidelijke doelen formuleert, prioriteiten aanwijst en die vervolgens concretiseert in zogenaamde sprints van twee weken.

Doordat de geconcretiseerde doelen in twee weken worden opgepakt en daarna als product worden gepresenteerd binnen de organisatie, verhoogt het de productiviteit en werkplezier. De zelflerende cycli van het SCRUM-model zorgen ervoor dat de efficiëntie binnen de organisatie groeit. Ook wordt meer kennis uitgewisseld tussen de leden van de teams, omdat samenwerken de nieuwe norm is.

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van het NICAM bestaat naast een onafhankelijk voorzitter uit 8 personen die worden benoemd door de aangesloten brancheorganisatie: publieke en commerciële omroepen (NPO en VCO), bioscoopexploitanten (NVBF), film distributeurs (FDN), retail (NVER), en dvd-distributeurs/interactieve entertainment industrie (NVPI).

Bestuursleden verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. De leden van het Algemeen Bestuur worden benoemd voor een periode van vier jaar, met twee maal de mogelijkheid tot herbenoeming, met dien verstande dat het Algemeen Bestuur aan het einde van de eerste en tweede termijn met de betreffende organisatie de afweging hiertoe zal maken. Het Algemeen Bestuur benoemt buiten zijn midden de voorzitter, die onafhankelijk is van de audiovisuele branches en de aangesloten bedrijven. De voorzitter wordt benoemd voor een periode van vier jaar en is twee maal herbenoembaar voor een periode van vier jaar.

In 2017 zijn drie bestuursvergaderingen en één elektronische bestuursvergadering gehouden. Tijdens die vergaderingen is onder meer de voortgang van projecten besproken, zoals de nieuwe leeftijdsindeling en uitzendtijden, en zijn de jaarrekening 2016 en de begroting 2018 goedgekeurd. Bij de bestuursvergaderingen in de directeur aanwezig. Het bestuur houdt functioneringsgesprekken met de directeur.

Leden Algemeen Bestuur

Dhr. B van der Ham (onafhankelijk voorzitter)

Dhr. J.G. Bruijnen FDN en NVPI

Mw. mr. F.J.V. Falke VCO

Mw. Y.E.A.M de Haan (penningmeester) NPO

Dhr. H. Hoogendoorn (secretaris) NVPI lid tot 1 september 2017, daarna toevoerder

Dhr. A. Kramer (vice-voorzitter) VCO

Dhr. G.E.H. Nolthenius NVBF

Dhr. dr. S.F. Pennekamp NPO

Dhr. M. de Wilde NVER

Adviescommissie

De Adviescommissie adviseert het Algemeen Bestuur over alle inhoudelijke aspecten die een rol spelen binnen het NICAM. Deze commissie bestaat uit deskundigen op het gebied van media, jeugd en onderwijs en uit vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties waaronder ouderorganisaties. De Adviescommissie voorziet in advies en fungeert als maatschappelijk klankbord. De Adviescommissie heeft het afgelopen jaar twee keer vergaderd, in juni en november, waarbij de classificatieleeftijden en uitzendtijden centraal stonden.

Tijdens de Adviescommissievergadering op 1 juni is aan de leden advies gevraagd over de voor Kijkwijzer fundamentele kwestie: *voldoen de huidige leeftijdsgrenzen nog, of wordt het tijd voor vernieuwing?* Tijdens de bijeenkomst is de evaluatie van de leeftijdsgrenzen toegelicht met presentaties en inleidingen over het huidige media-aanbod voor jongeren en over de mediaconsumptie en ontwikkeling van deze leeftijdsgroep. Ook zijn de redenen besproken om de huidige leeftijdsgrenzen ter discussie te stellen. De discussie in de Adviescommissie heeft geleid tot een advies voor het Algemeen Bestuur over een mogelijke herbezinning op de leeftijdsgrenzen. Dat advies staat hieronder weergegeven.

De Adviescommissie is van mening dat de leeftijdsgrenzen van Kijkwijzer zouden moeten worden aangepast, vooral wat betreft de hoogste leeftijdsgrenzen, 12 en 16 jaar.

De basis voor het vaststellen van de leeftijdsgrenzen blijft de mogelijke schadelijkheid, zoals die met wetenschappelijke criteria kan worden onderbouwd. Dat is immers het fundament van Kijkwijzer als voorlichtingsinstrument.

Daarnaast bepleit de commissie om bij het vaststellen van de nieuwe leeftijdsgrenzen ook rekening te houden met de schoolcarrières van kinderen en jongeren, omdat die een belangrijke context geven aan de wijze waarop media worden gebruikt en ervaren. Meer aansluiten bij de groepsniveaus. Zowel bij ouders als bij de oudere kinderen zal dit de logica van, en dus ook het begrip over, de leeftijdsgrenzen aanmerkelijk kunnen versterken.

Het advies van de commissie impliceert dat de koppeling van Kijkwijzer aan de wettelijke leeftijdsgrens van 16 jaar kan vervallen. Die koppeling past niet meer in de huidige ontwikkeling van de media en de beleving en het gebruik van media door jongeren.

De Adviescommissie denkt in meerderheid dat de leeftijdsindeling Alle Leeftijden, 6, 9, 12, 15 en 18 jaar beter aan de huidige eisen tegemoet komt. Maar vraagt het bestuur opdracht te geven hier onderzoek naar te laten doen, zodat een goed onderbouwde keuze kan worden gemaakt.

In november heeft de Adviescommissie geadviseerd over een aanpassing van de uitzendtijden. Tijdens deze bijeenkomst was een bestuurslid van de VCO aanwezig om het voorstel voor wijziging en een pilot op tv toe te lichten.

De commissie kan zich vinden in een overgangperiode met aangepaste uitzendtijden, waarbij ook rekening wordt gehouden met nieuwe Kijkwijzerleeftijden. De commissie staat positief tegenover een pilot voor een vast te stellen periode met de volgende koppeling van Kijkwijzerleeftijden met uitzendtijden:

18 jaar - na 22.00 uur

15 jaar - na 20.00 uur

12 jaar - na 18:00 uur

De Adviescommissie stelt als nadrukkelijke voorwaarde dat de nieuwe uitzendtijden worden begeleidt door een overtuigende, brede voorlichtingscampagne, waarin ouders worden geïnformeerd over de veranderde uitzendtijden. Er zal meer nadruk moeten liggen op de Kijkwijzerinformatie en verwezen worden naar Kijkwijzer. Onder meer door de Kijkwijzerpictogrammen vaker in beeld te brengen, en dus niet alleen bij het begin van programma's.

Leden Adviescommissie

Dhr. A. Bendrif

Dhr. H. Boeke

Dhr. B. Carlak

Dhr. mr. H.B.M. van Dorst

lid tot 1 september 2017

Dhr. K. Helmer

Mw. N. Hippe

Dhr. prof. dr. J. Jansz

Mw. F.E. Klein

Mw. S. Naeyé

Dhr. R. Pijpers

Mw. P. Rambonnet

Mw. N. Verheijen

lid tot 1 september 2017

Dhr. P. Verstraeten (voorzitter)

Dhr. prof. dr. E.S. Tan (toehoorder)

Wetenschapscommissie

Het Kijkwijzersysteem is gebaseerd op wetenschappelijke kennis over de mogelijke schadelijkheid van beelden. Het Kijkwijzersysteem is flexibel, volgt nieuwe wetenschappelijke inzichten en speelt in op nieuwe ontwikkelingen in het media-aanbod. De deskundigen die hieraan werken zijn gerenommeerde wetenschappers op het gebied van media en jeugd en maken deel uit van de Wetenschapscommissie van het NICAM.

De Wetenschapscommissie heeft in 2017 regelmatig vergaderd, zoals over een advies voor het Algemeen Bestuur met betrekking tot de herziening van de leeftijdsgrenzen. Het Algemeen Bestuur had aangegeven verder te willen gaan met de oriëntatie op de tienerleeftijden, onder meer door te peilen van de mening van ouders middels het tweejaarlijkse publieksonderzoek en met focusgroepgesprekken. De Wetenschapscommissie heeft het NICAM geadviseerd over de aanpak en opzet voor beide onderzoeken.

In het najaar heeft de Wetenschapscommissie gewerkt aan de wetenschappelijke onderbouwing voor een 12-15-18 jaar verdeling. Vooral de wetenschappelijke aanknopingspunten voor de invoering van een 15 jaar classificatie zijn onderzocht. Daarnaast is gekeken naar een mogelijke operationalisatie van deze leeftijden in de huidige systematiek en vragenlijsten.

Op verzoek van het Ministerie van VWS heeft het Algemeen Bestuur de Wetenschapscommissie advies gevraagd over de mogelijkheid van het classificeren van roken.

Daarnaast zijn er praktische cases besproken, zoals de classificatie van bepaalde titels, mede naar aanleiding van klachten.

Leden Wetenschapscommissie

Dhr. prof.dr. J.W.J. Beentjes

Mw. dr. M.A. Buijzen

Dhr. prof.dr. P. Nikken (adviseur)

Mw. drs. M.J.C. de Waal

Klachtencommissies

Klachten worden altijd eerst behandeld door het bureau van het NICAM. Indien er sprake is van een mogelijke overtreding van de Kijkwijzerregels wordt de klacht voorgelegd aan de onafhankelijke Klachtencommissie van het NICAM die de klacht ter zitting behandelt. De in het ongelijk gestelde partij heeft de mogelijkheid om tegen de uitspraak van de Klachtencommissie in beroep te gaan bij de Commissie van Beroep.

Leden Klachtencommissie

Mw. mr. S.A. Rullmann (voorzitter)

Mw. mr. B.P. Aalberts

Dhr. mr. J. van den Brink

Mw. prof.dr.mr. S. van der Hof

Dhr. prof. J. Peter

Mw. mr. I.C. Roelands

Mw. dr. E. Rozendaal

Leden Commissie van Beroep

Mw. mr. D. Moussafir

Mw. mr. H.M. Patijn

Dhr. prof. dr. P.J.M. Prins

Codeurcommissie

De Codeurcommissie bestaat uit een poule van ervaren codeurs uit drie verschillende audiovisuele sectoren (televisie, film en dvd). De commissie kan codeurs voorzien van advies in geval van twijfel over een classificatie.

Leden Codeurcommissie

Mw. A. de Jong (Cinemien Film en Video Distribution)

Mw. A. Posthumus (BNN-VARA)

Dhr. M. Willemse (CLT-UFA / RTL Nederland)

Mw. M. Muns (Universal Pictures International Netherlands)

8. Financieel

De financiering van het NICAM wordt hieronder per systeem beschreven.

Kijkwijzer

De financiering van Kijkwijzer is verdeeld op basis van een 50-50 afspraak tussen overheid en audiovisuele media. De 50% bijdrage van de media is verdeeld over alle partijen die belang hebben bij Kijkwijzer. Zij dragen bij op basis van een gelijkwaardige verdeling van rechten en plichten. Daarbij is het aantal classificaties een richtinggevend cijfer voor het belang dat de participant heeft bij Kijkwijzer en voor de bijdrage.

De hoofdbestanddelen van de bijdrage zijn:

- een vast lidmaatschapsbedrag per aangesloten bedrijf: € 150,-
- een vast bedrag per zender, die niet classificeert: € 1.000,-
- een vast bedrag voor de opleiding en ondersteuning van elke codeur: € 250,-
- een bedrag voor elke classificatie van een productie, waarvan de prijs jaarlijks opnieuw wordt vastgesteld. In 2017 was dat € 46,- voor elke classificatie van een tv-programma of film. Bij een tv-serie wordt één bedrag voor alle afleveringen gerekend. Promo's, trailers, en clips voor Alle Leeftijden zijn niet belast met een bijdrage.

PEGI & IARC

In 2002 heeft de Interactive Software Federation of Europe (ISFE) het NICAM aangewezen als instituut voor het beheer en de (mede)uitvoering van het uniforme Europese classificatiesysteem voor games en computerspellen. Sinds 2013 is daar ook de classificaties van apps via het IARC bijgekomen. Het Pan European Game Information (PEGI) systeem, opgezet door de belangrijkste internationale gameplatformhouders en -distributeurs, is gemodelleerd naar Kijkwijzer. Het NICAM bevordert met het geven van voorlichting ook de naleving van de leeftijdsgrenzen bij de verkoop, verhuur en uitleen van games. De PEGI-activiteiten van het NICAM worden volledig gefinancierd door ISFE/PEGI S.A.

Buro240a

De activiteit Buro240a wordt volledig gefinancierd door het Ministerie van Justitie & Veiligheid. Dit project ondersteunt retailers, bioscopen en bibliotheken bij het naleven van artikel 240a van het Wetboek van Strafrecht. De subsidie voor dit project liep tot april 2017. Het project loopt door. De kosten die hiervoor gemaakt worden, kunnen en mogen betaald worden uit de reeds ontvangen subsidie.

Financieel

Balans

	2017 x € 1.000	2016 x € 1.000		2017 x € 1.000	2016 x € 1.000
Activa			Passiva en eigen vermogen		
Vaste activa	70	73	Eigen vermogen	1598	1495
Vlottende activa	1743	1743	Voorzieningen	53	39
			Kortlopende schulden	287	209
	1813	1816		1938	1743

Baten en lasten

	2017 x € 1.000	2016 x € 1.000
Baten		
Bijdragen	715	720
Vergoedingen	10	38
Boetes	-	8
PEGI	584	584
	1309	1350
Lasten		
Bestuur en commissies	28	34
Personeelskosten	807	852
Huisvestingskosten	69	73
Algemene kosten	109	130
Activiteiten	145	98
Afschrijvingen op materiële vaste activa	21	12
	1179	1199
Saldo	130	152
Financieel resultaat	-	2
Resultaat vóór belastingen	130	154
Belastingen	27	28
Resultaat ná belastingen	103	126
Resultaatverdeling		
Toevoeging aan bestemmingsreserve	103	126
Toevoeging aan algemene reserve	0	0

De jaarrekening is gecontroleerd en van een goedkeurende controleverklaring voorzien door Accountantskantoor Kamphuis & Berghuizen. De betalingsorganisatie van het NICAM voorziet in een aantal regels voor het verifiëren en autoriseren van alle uitgaven. Het NICAM heeft de ANBI status.

9. Vooruitblik 2018

Het NICAM opereert in een veranderende (media)omgeving, daarom is het van belang dat het NICAM zich vlot kan aanpassen om de belangrijkste doelstellingen te behalen. De manier waarop media worden gebruikt verandert immers voortdurend. Ook is de manier van opvoeden veranderd. De uitdagingen en kansen voor bescherming van kinderen in het huidige medialandschap zijn groot. Digitale technologieën en communicatiemiddelen bieden een groeiend aantal mogelijkheden. Om hier goed op in te kunnen spelen is in 2016 een toekomstvisie geformuleerd voor de periode 2017 - 2020. Ouders en kinderen hebben in toenemende mate behoefte aan informatie en handvaten bij media-aanbod. Het NICAM wil ze helpen met kennis over de mogelijke risico's van media waardoor ze bewuster keuzes kunnen maken bij hun mediagebruik. Dit gaat het NICAM doen door:

- de doelgroepen actief, meer informerend en participierend te betrekken
- meer verbinding en dialoog te zoeken
- een grotere zichtbaarheid te geven aan de informatie.
- de kennis en bewustwording bij de doelgroep te vergroten door het aanbieden van nieuwe middelen en methoden.

Deze nieuwe aanpak moet ook leiden tot een versterking van het imago van de classificatiesystemen, als eigentijds en relevant.

Doelgroepen: naast ouders ook de kinderen

Vanaf de start van Kijkwijzer richtte de communicatie zich bijna uitsluitend op ouders. Om de impact te vergroten zal die zich in de toekomst ook nadrukkelijk richten op kinderen. Tot hun negende jaar laten kinderen hun mediagebruik grotendeels bepalen door hun ouders. Bij die leeftijdsgroep zijn ouders dan ook de aangewezen doelgroep waar de voorlichting zich op richt met duidelijke leeftijds- en inhoudspictogrammen.

Vanaf negen jaar worden *peer groups* veel belangrijker en hebben de meeste kinderen tegenwoordig zelf, met bijvoorbeeld smartphones en tablets, makkelijk toegang tot media. *Content* is altijd en overal voor hen beschikbaar. Dit maakt ouders onzeker over het mediagebruik van hun kinderen. Ze willen wel een bepaalde mate van toezicht, maar ook zelf de verantwoordelijkheid kunnen nemen. Daarvoor hebben ze behoefte aan meer informatie. Vanaf de middelbare school geven ouders aan geen controle meer te hebben over het mediagebruik van hun kinderen. Maar ze hebben wel zorgen. Het NICAM wil en kan daar op inspringen, door ouders te helpen bij de mediaopvoeding én door de kinderen een handvat te bieden. Het NICAM wil ook tegemoet komen aan de duidelijk uitgesproken wens van tieners om serieus genomen te worden als doelgroep van Kijkwijzer.

Om dit te bereiken zal het NICAM de samenwerking intensiveren met partners uit het mediawijsheden netwerk. De kennis en ervaring in dit netwerk wordt ingezet om de voorlichting te verbeteren en om nog dichterbij de doelgroepen te komen zodat ze beter worden bereikt. De impact van de voorlichting wordt bovendien vergroot met een betere zichtbaarheid van Kijkwijzer en PEGI op de plekken waar de doelgroep zich bevindt.

Uitbreiding mediapartijen

De audiovisuele sector is de afgelopen jaren uitgebreid met nieuwe mediapartijen, die vaak een groot bereik hebben bij kinderen. Het is cruciaal dat de classificatiesystemen ook bij deze nieuwe mediapartijen ingezet worden en dat zij dus onderdeel uitmaken van het NICAM.

Innovatie classificatiesysteem

De classificatiesystemen dienen zo gebruiksvriendelijk en betrouwbaar mogelijk te worden ingericht, zodat de mediabedrijven in staat zijn content gemakkelijk en eenduidig te classificeren. Om dit te waarborgen zal het NICAM de komende tijd meer aandacht geven aan innovatie en automatisering van de classificatiesystemen.